

ปัญญาพลวัต

พิเศษ รัตติกาล ณ ภูเก็ต

คนจำนวนมากดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยการหละหลวมความจริงบางอย่าง และสร้างมายาภาพขึ้นมาต่อหุ้มจิตสำนึกของตนเองเพื่อให้เกิดความรู้สึกสบายใจต่อการมีชีวิตอยู่ กลุ่มคนที่มีอำนาจในสังคมพยายามผลิตสร้างความจริงที่ทำให้พวกเขารักษานำนาจอยู่ได้ โดยเฉพาะความจริงที่พวกเขาคิดเอาเองว่าสอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ ขณะเดียวกัน ความจริงใดที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็ความจริงทางสังคมที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากเจตจำนงของกลุ่มอำนาจ หรือความจริงที่พวกเขาลงมือกระทำเองก็ตาม หากเรื่องใดที่พวกเขาคิดว่าส่งผลกระทบทางลบต่อความ

มั่นคงของสถานภาพ ผลประโยชน์และอำนาจของพวกเขา การปกปิดและกลบเกลื่อนความจริงนั้น รวากับว่ามันไม่เคยปรากฏขึ้นมาในโลกนี้คือยุทธศาสตร์ที่พวกเขาใช้จัดการ การกำหนดว่าสิ่งใดเป็นความจริง สิ่งใดเป็นความจริง และเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อตัดสินว่าสิ่งใดจริง สิ่งใดไม่จริง รวมทั้งวิธีการเข้าถึงความจริง เป็นเงื่อนโซ่ที่ทำให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคมกลายเป็นกลุ่มที่มีอำนาจขึ้นมา และพวกเขาก็จะใช้อำนาจดังกล่าวผลิตซ้ำและตอกย้ำเรื่องราวที่ทำให้พวกเขาสามารถรักษาอำนาจและผลประโยชน์เอาไว้ รวมทั้งผลิตเรื่องราวใหม่ๆ ที่พวกเขาคิดว่าจะทำให้ อำนาจดำรงอยู่ในกลุ่มของพวกเขาอย่างยั่งยืน ความมั่นคงยั่งยืนของชุดของความจริงที่สร้างขึ้นมานี้ ในสังคมหรือโลกจะมากน้อยเพียงใด อยู่ที่การสร้างกลไกเชิงพิธีกรรม กลไกการโฆษณาชวนเชื่อ และกลไกการ

การเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง ความจริงที่ผู้มีอำนาจไม่ยอมรับ

การปราบและปราบปรามผู้ที่ไม่ยอมรับความจริงดังกล่าวว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด

ดูเหมือน “ความกลัว” จะเป็นสิ่งที่กลุ่มผู้มีอำนาจใช้มากที่สุดประการหนึ่ง เพื่อปราบปรามหรือการควบคุมบุคคลหรือกลุ่มที่นำเสนอหรือสร้างชุดความจริงที่แตกต่างจากเรื่องราวที่กลุ่มผู้มีอำนาจยึดถือ สิ่งที่ทำให้เกิดความกลัวมีหลายประการตั้งแต่การข่มขู่คุกคาม การทำให้สูญเสียชื่อเสียงหรือความน่าเชื่อถือ การทำร้ายร่างกาย การจับเข้าสู่ที่คุมขัง และการเอาชีวิตร

เราเห็นปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นมากมายในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ ดังประวัติศาสตร์ของประเทศแถบยุโรปยุคหนึ่ง กลุ่มผู้มีอำนาจทางศาสนาบางศาสนาได้สถาปนาความจริงขึ้นมาชุดหนึ่งว่า พระเจ้าเป็นผู้สร้างจักรวาล โลก และมนุษย์ ทั้งยังระบุว่า โลกคือศูนย์กลางของจักรวาล และมีแต่กลุ่มผู้นำศาสนาเท่านั้นที่สามารถสื่อสารกับพระเจ้าและถ่ายทอดโองการของพระเจ้ามายังโลกมนุษย์ การสร้างความจริงเช่นนี้ยอมทำให้ผู้นำศาสนามีอำนาจเหนือกลุ่มอื่นๆ ในสังคม

ต่อมาสำนักวิทยาศาสตร์คนหนึ่งเสนอความจริงชุดใหม่ว่า โลกไม่ใช่ศูนย์กลางของจักรวาล และยังสร้างวิธีการในการเข้าถึงความจริงนี้ โดยอาศัยเครื่องมือดูดาวเพื่อพิสูจน์ให้เห็นในเชิงประจักษ์ขึ้นมา ความจริงที่ผู้นำศาสนาสร้างขึ้นมาจึงถูกทำลาย หากสังคมยอมรับความจริงที่นักวิทยาศาสตร์ผู้นั้นเสนอหมายถึงว่าอำนาจที่ดำรงอยู่อย่างยาวนานของกลุ่มผู้นำศาสนาจะสั่นคลอนอย่างรุนแรง

กลุ่มผู้นำศาสนาจึงใช้อำนาจเพื่อจับกุมและส่งนักวิทยาศาสตร์ผู้นั้นไปอยู่ในที่คุมขัง และบีบบังคับให้นักวิทยาศาสตร์ผู้นั้นประกาศต่อสาธารณะว่าสิ่งที่เขาเสนอมานั้นเป็นความเท็จ เพื่อปิดกั้นไม่ให้ความจริงชุดใหม่แพร่

กระจายออกไปสู่สังคมในวงกว้าง อย่างไรก็ตาม หลายปีต่อมาความจริงและวิธีการเข้าถึงความจริงที่นักวิทยาศาสตร์ผู้นั้นเสนอ กลับได้รับการยอมรับจากสาธารณะ และเมื่อความจริงชุดใหม่ได้ถูกสถาปนาขึ้นมาอำนาจของกลุ่มผู้นำศาสนาจึงเสื่อมคลาลงไป ขณะที่อำนาจและสถาบันแบบใหม่ก็ก่อตัวขึ้นมาแทนที่

สังคมไทยก็เช่นเดียวกันมีความจริงหลายเรื่องหลายมิติที่เอื้อต่ออำนาจและประโยชน์ของคนบางกลุ่ม และเมื่อมีกลุ่มอื่นๆ นำเสนอความจริงที่แตกต่างออกไปก็จะถูกกลุ่มที่ได้ประโยชน์จากความจริงชุดเดิมปราบด้วยกลไกและวิธีการหลากหลายวิธี

ในทางการเมืองมีการสร้างความจริงขึ้นมาจากกลุ่มอำนาจบางกลุ่มว่า “การเมืองไทยต้องใช้ระบบรัฐสภาที่นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น” ผู้สร้างความจริงชุดนี้ระบุว่า ระบบดังกล่าวมีมานาน และเหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมไทย ทั้งที่มีความจริงอีกหลายอย่างที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการใช้ระบบแบบนี้ ในสังคมไทยบ่งบอกให้เห็นว่า ระบบดังกล่าวหาได้มีความเหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทยแต่อย่างใด

ระบบ ส.ส. เป็นผู้เลือกนายกรัฐมนตรี ทำให้การเมืองไทยไร้ประสิทธิภาพและไร้เสถียรภาพ ทั้งยังสร้างความขัดแย้งทางสังคมอย่างต่อเนื่อง บางช่วงเวลาที่ถูกล้มล้างด้วยกลุ่มทหาร บางช่วงก็ถูกต่อต้านด้วยประชาชน แต่ความจริงที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากระบบดังกล่าว เป็นความจริงที่กลุ่มอำนาจมองไม่เห็นและไม่ยอมรับ กลับยืนยันกรานที่จะใช้ระบบการเมืองแบบเดิมที่สร้างปัญหาต่อไป

ใครได้ประโยชน์จากความจริงดังกล่าว ที่เห็นชัดๆ กลุ่มหลักก็คือกลุ่มนักการเมืองและนายทุนผู้ควบคุมพรรคการเมืองนั่นเอง เพราะทำให้พวกเขามีโอกาสในการแสวงหาผลประโยชน์อย่างมากมาจากอำนาจที่มีอยู่ โดยเฉพาะอำนาจในการเลือกกว่าใครจะได้เป็นนายกรัฐมนตรี ส่วนกลุ่มอำนาจอื่นๆ ที่ได้ประโยชน์จากระบบการเมืองแบบนี้ก็มีอีกไม่น้อย โดยเฉพาะกลุ่มอำนาจที่คอยฉกฉวยประโยชน์กับความอ่อนแอและไร้ประสิทธิภาพของระบบการเมืองแบบนี้

ความจริงที่ว่าประชาชนจำนวนมากไม่ต้องการระบบการเมืองแบบนี้แล้ว เป็นความจริงที่กลุ่มผู้มีอำนาจจะเลยทำเป็นมองไม่เห็น และไม่ยอมรับว่าความจริงดังกล่าวดำรงอยู่ในสังคมไทย

ความเป็นจริงที่ว่าประชาชนเกือบทั้งหมดต้องการระบบการเมืองที่พวกเขาสามารถเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง ดังการสำรวจล่าสุดของกรุงเทพโพลล์เมื่อต้นเดือนพฤศจิกายน 2558 ซึ่งพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างของการสำรวจ ร้อยละ 73.4 ต้องการเลือกนายกรัฐมนตรีได้เองโดยตรง ขณะที่ร้อยละ 21.8 ต้องการเลือกโดยผ่าน ส.ส.ในสภาฯ และร้อยละ 4.8 ไม่แน่ใจ เป็นความจริงที่ผู้มีอำนาจปฏิเสธ

กลุ่มอำนาจ รวมทั้งกลุ่มผู้ร่างรัฐธรรมนูญยังคงจมอยู่กับชุดของความจริงที่พวกเขาสร้างขึ้นมา ซึ่งกลายเป็นความเท็จไปแล้ว และยังสร้างมายาคติต่อไปว่า ประชาชน

ชื่นชอบระบบการเมืองที่พวกเขาต้องการ รวมทั้งยังสร้าง
ความกลัวขึ้นมาด้วยว่า ระบบการเมืองใหม่ที่ประชาชน
เลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรงเป็นอันตรายต่อสังคมไทย
ดุจดั่งผู้นำศาสนาของประเทศแถบยุโรปในยุคกลางที่สร้าง
ความกลัวในกลุ่มประชาชนว่า การที่โลกไม่ใช่ศูนย์จักรวาล
เป็นเรื่องที่เป็นอันตรายต่อมนุษยชาติ

การทำอะไรที่อยู่บนพื้นฐานของความเท็จ การหลอก
ตนเอง และการหลอกประชาชน ย่อมไม่อาจแก้ปัญหาได้ ทั้ง
ยังรังแต่จะสร้างปัญหาอย่างซ้ำซาก ซึ่งจะทับถมให้หนักหนา
สาหัสยิ่งขึ้น และยังจะนำไปสู่ผลกระทบที่รุนแรงตามมา

บทเรียนการล่มสลายของระบอบการเมืองต่างๆ ใน
ประวัติศาสตร์มีมากมายให้ศึกษา น่าจะไปดูกันบ้าง ก่อน
ที่จะสายเกินไป.